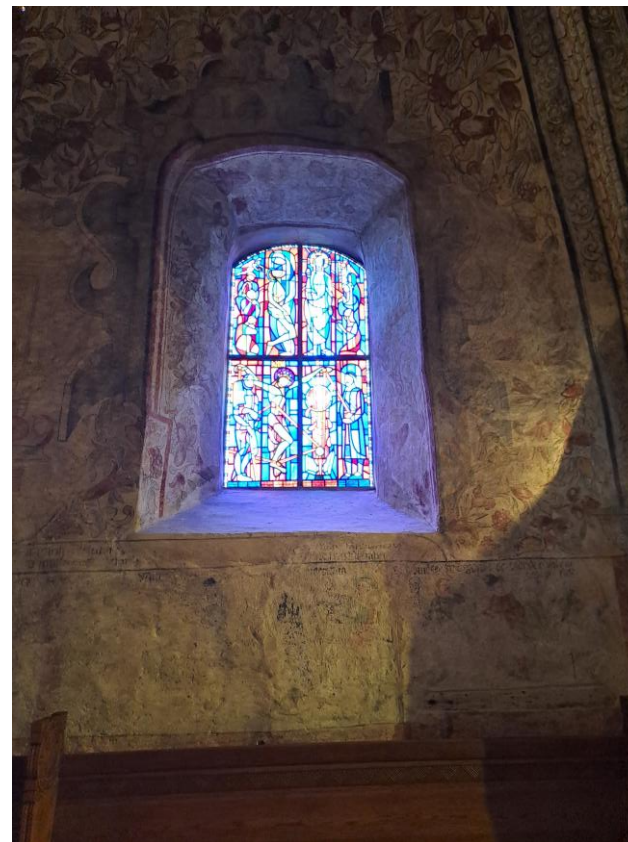

Referat från hemliga utfärden den 15:e april 2026

Onsdagen den 15:e april samlades 27 förväntansfulla resenärer från SPF Seniorerna Lyckå på Slottsbackens parkering för en ”kul resa med kultur”. Vi styrde kosan mot Ronneby och Heliga Kors Kyrka.

Vi mottogs av guiden Jan Svensson som med stor ingivelse och mycket kunskap berättade den intressanta historien om kyrkan som började byggas 1170.

1234567890

En otroligt vacker kyrka med kalkmålningar på väggarna från 1580-talet, bl. a. rester av målningen "Dödsdansen" från tidigare årtal. Predikstol från 1640-talet, epitafier som det ledande borgerskapet smyckat kyrkan med, vackra fönster, Kristihimmelfärds-hålet i kyrkans tak.

Krucifixet i en av kyrkans armar, ett av de två kvarvarande föremålen från Ronnebyblodbad måndagen den 4 september 1564. Det finns mycket mer att beskriva och kyrkan är väl värd ett besök. Det finns folder i kyrkan med en utförlig beskrivning av dess historia.

Fullproppade med denna intressanta historia åkte vi vidare till Äggaboden för lunch och köprunda i gårdsbutiken.

Alla var nöjda med
den goda
fisklunchen

Därifrån gick resan vidare mot Johannishus och Björketorpstenen

Oversikt över Björketorpstenarna från Mindesmarker fra Hedenhold av Jens Jacob Assmunsen Worsaae 1846.

Här i Björketorp står ett av Sveriges märkligaste forminnen. Det är den näst högsta runstenen i landet och bär på en ovanlig förbannelse.

Stenen är Sveriges näst högsta runsten som når 4,2 meters höjd. Tillsammans med två sidostenar och belägen vid en domarring samt ett över tusen år gammalt gravfält har stenen gett upphov till flera tolkningar och skrönor. Intressant är den förbannelseformel som finns inristad i stenen:

HaldR runo runu, fulh h hedra ginnarunaR Argiu hermalauR... welaoupe soR jat byrk

På den andra sidan finns spådomen *Uparba spa*. Översatt till modern svenska lyder texten ungefär:

Ärofulla runors rad dolde jag här, mäktiga runor Rastlös av arghet, död genom list skall den bli som bryter. Jag spår fördär.

Arghet tolkas som homosexualitet i ett kränkande syfte. På toppen av stenen finns också en inknackad grop vars ålder och betydelse är okänd.

Texten är daterad till 600-talet och är unordisk och är en övergångsform mellan det äldre och yngre runalfabetet. Denna runform är ovanlig och det finns bara tre runstenar till med denna stil. Dessa är också från Blekinge och var resta i Sölvesborgsområdet i Istaby, Gummarp och Stentofte.

Runstenen i Björketorp sågs från vigen av de som färdades mot Hjortsberga och Västra Vång vilka var kärnplatser i centralbygden för mellersta Blekinge, sannolikt från Kristi födelse fram till år 1000.

Fornlämningar är skyddade enligt kulturminneslagen. Länsstyrelsen har ansvaret för kulturminnesvården i länet. Mer information finns på Länsstyrelsens hemsida: <https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/privat.html>

De tre stenarna är ställda i en trekant vilket är en form som ofta användes under yngre järnåldern och återkommer i smycken och gravar. En tolkning är att det tresidiga formen är en symbol för världsträdet Yggdrasil i nordiska mytologin med sina tre rötter som nådde människornas och gudarnas världar Midgård och Asgård. Den andra roten gick till jättarnas värld Jotunheim och den tredje till Nifelheim, underjorden.

Stenarna kan också ses som en maktmanifestation, resta av en dåtida aristokrati eller ätt med anspråk på social och ekonomisk kontroll i området.

En arkeologisk undersökning har gjorts inom ytan mellan stenarna i Björketorp men inga spår av ytterligare aktiviteter kunde ses. Gravar och domarringen i anslutning till stenarna har också undersökts. Det visade sig att dessa var tomma på både fynd och begravingar. Många frågor kring denna plats är alltså ännu höjda i dunkel ovisshet.

The runic stone in Björketorp

Here in Björketorp is one of Sweden's most remarkable ancient monuments. It is the second highest rune stone in the country and reaches a height of 13 ft' one. Along with two side stones and situated at an old burial ground, the stone has given rise to several interpretations. Interesting is the curse formula that is engraved in the stone:

The series of honorable runes hid here, mighty runes. Restless of argu (sexually submissive male), death by cunning, whom breaks it. I predict ruin.

The text is dated to the 7th century and is a transitional form between the older and younger rune alphabet. The three stones are set in a triangle. One interpretation is that the three-sided form is a symbol of the world tree Yggdrasil in Nordic mythology with its three roots that reached the worlds of man and the gods Midgard and Asgard. The other root went to the giants' world of Jotunheim and the third to Nifelheim, the underworld. The stones can also be seen as a manifestation of power, erected by a time-honored aristocracy with claims for social and economic power in the area.

Björketorpstenen som egentligen består av tre stenar varav den största är 4,2 m hög och står på ett gravfält från den yngre järnåldern (400-800 år efter Kristus).

Margaretha är påläst
och berättar om
stenen och dess
text.

Efter 30 min flanering kring stenarna, besök vid domarringarna och vi fått lite frukt i oss, åkte vi hemåt uppfyllda av kultur.

Som vanligt vid våra utfärder lyste solen upp vår dag.

Text: Margaretha Carlemalm

Bilder: Mari-Ann Johnsson

